

Bizkaia

Arrazola (Atxondo): bwéltaemon
Arrieta: bwélteu
Bakio: bwéltjemon
Bermeo: bwéltjemon
Berriz: bwéltémón
Bolibar: βwéltaemón, erájn (?)
Busturia: bwéltaeu, bwéltjaemon
Dima: bweltamón
Elantxobe: bwéltaemon, erájn
Elorrio: bwéltaemon
Errigoiti: bwéltiemón
Etxebarri: bwéltaemon
Etxebarria: bwéltaemón, bweltáu
Gamiz-Fika: bwelte:món
Getxo: bwélta
Gizaburuaga: bwéltaemon
Ibarruri (Muxika): érajn, bwéltaerájn
Kortezubi: bwéltaemon
Larrabetzu: bwéltemon, βwéltaeu
Laukiz: bwéltemon
Leioa: bwéltaemon
Lekeitio: erájn, *βwéltátu
Lemoa: βwéltaeu
Lemoiz: bwéltemon
Mañaria: bwéltaemón
Mendata: bwéltaemon
Mungia: βwéltiemón
Ondarroa: erájn, *bwéltjemon
Orozko: aštíndu, bwélta emon
Otxandio: bwéltáemon
Sondika: bwéltaemon
Zaratamo: bwéltiemón
Zeanuri: bwélta emon
Zeberio: bwéltea emon
Zollo (Arrankudiaga): bwéltjemon
Zornotza: bwéltaemon

Araba

Aramaio: bwéltaemon

Gipuzkoa

Aia: xíratu, xíatu
Amezketza: xíratú
Andoain: xírá, bwéltamán
Araotz (Oñati): bwéltaemon
Arrasate: bwéltaemon

Arroa (Zestoa): xiráu, xíratu
Asteasu: xírá, aštíndu
Ataun: ítsulí
Azkoitia: xiráu, bwéltaemán
Azpeitia: xíráu
Beasain: βwélt^a éman, xíratu
Beizama: xíratú, xíratu
Bergara: βwéltaemón
Deba: bwéltaemán
Donostia: xíra, βwélta emán
Eibar: bwéltaemón
Elduain: xírá, βwélta:m^an
Elgoibar: xírau
Errezil: xíratú
Ezkio-Itsaso: bwélta éman, bwéltáu, *xíráu
Getaria: arótu
Hernani: xírá
Hondarribia: bwélta - emán, xíramán
Ikaztegieta: bwélta emán, xírá
Lasarte-Oria: xíratú, bwélta^amán
Legazpi: xíráu, βwélta éman
Leintz Gatzaga: bwéltaemon
Mendaro: xíráu, bwéltáu
Oiartzun: xíratú
Oñati: bwéltaemon
Orexa: bwéltátu, xíráts*ko
Orio: bwéltatu
Pasaia: βwéltak emán
Tolosa: xíratú
Urretxu: bwéltaemán, *xíráu
Zegama: bwéltaemán

Nafarroako Foru Komunitatea

Aburregaina / Aburrea Alta: itsúli
Alkotz: βwéltamán, itsúli
Aniz: iyítu
Arbizu: bwéltaemán
Berute: bwéltaemán
Donamaria: bwéltaman
Dorrao / Torrano: bwéltatú, bwéltaemán
Erratzu: íítu
Etxalar: bwélt^amán
Etxaleku: bwéltatú
Etxarri (Larraun): bwéltatú
Eugi: βwéltaematén (mark.)
Ezkurra: bwéltamán, βwélt^amán
Gaintza: aští
Goizueta: xíramám, xí:tu, bwélt^atu

Igoa: bwéltatú
Jaurrieta: itsúli
Leitza: bwélt^amán
Lekaroz: iyítu
Luzaide / Valcarlos: híyitu, itsúli
Mezkiritz: itsúli
Oderitz: bwéltaemán
Suarbe: bwéltátu
Sunbilla: b^wéltamán
Urdiain: bwélta éman
Zilbeti: itsúli, iráuli
Zugarramurdi: itsúli

Lapurdi

Ahetze: itsúli, aRótu, *biratú
Arrangoitze: itsúli, *βilátu, *aRótu
Azkaine: [ez da galdetu]
Bardoze: ítsul
Beskoitze: itsúli
Donibane Lohizune: itsúli, bíra
Hazparne: itsúli, *ítu
Hendaia: biratú
Itsasu: ^híítu, itsúli, íítu
Makea: híyitu, híítu, *itsulí
Mugerre: itsuli
Sara: βíratú, iyítu, *itfúli
Senpere: itsúli
Urketa: itsúli
Uztaritze: híyítu, *itsúli

Nafarroa Beherea

Aldude: itsúli
Arboti: bařeatsen (mark.), itsyliko, itsúltsen (mark.)
Armendaritze: itsulí
Arnegi: itsúli, híyitu
Arrueta: ítsyli
Baigorri: itsulí, híyítu
Bastida: itsúli
Behorlegi: itsulí
Bidarrai: híyítu, *itsúli
Ezterenzubi: itsúli
Gamarte: itsúli
Garrúze: itsúli
Irisarri: baRéatu
Izturitze: itsúli
Jutsi: itsuli
Landibarre: itsúli

Larzabale: itsúli
Uharte Garazi: itsulí, βařeatu, híyitu

Zuberoa

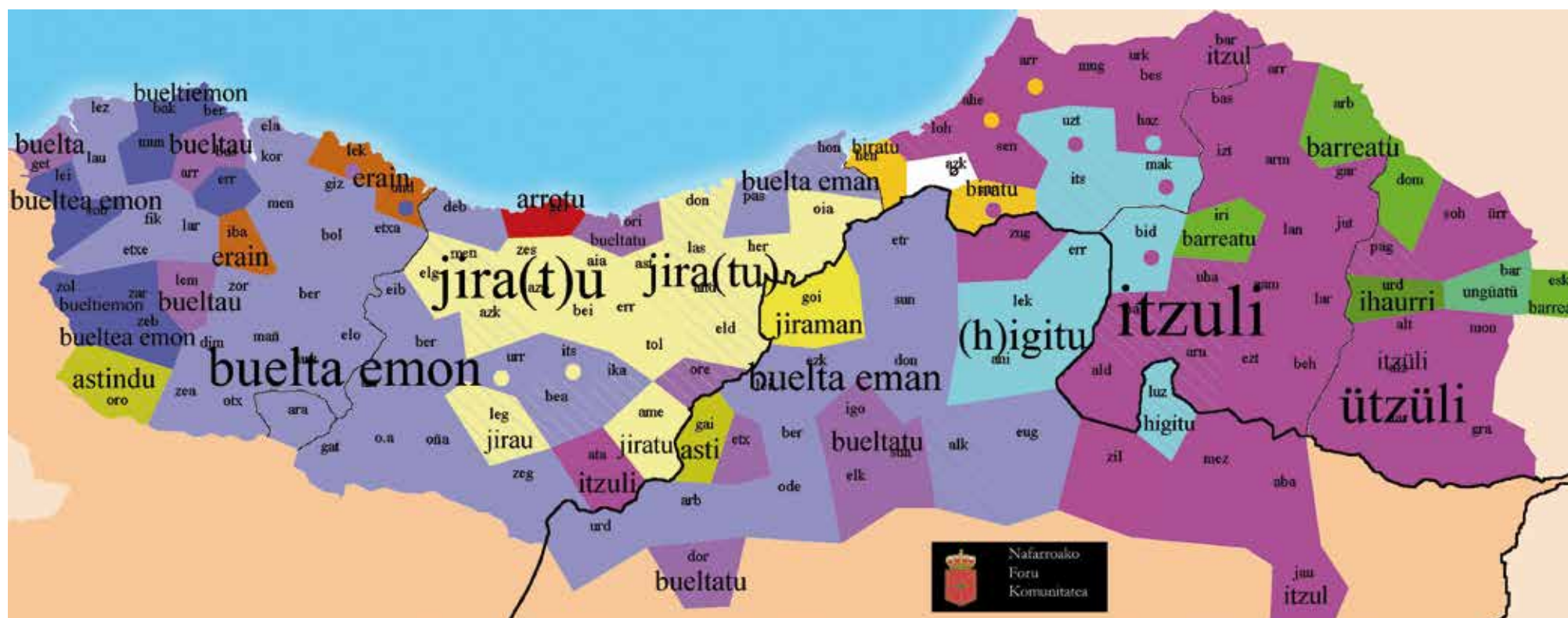
Altzai: ytsýli
Altzürükü: itsýli
Barkoxe: ungyáty
Domintxaine: bařeatsen (mark.)
Eskiula: bařeaty (?)
Larraine: ytsýli
Montori: ytsýli
Pagola: itsyli, bařeaty
Santa Grazi: ytsýli
Sohüta: ytsyli
Urdiñarbe: iháurí
Ürrüstoi: belharýtsýli

Mapan sartzen ez diren erantzunak:

Arrangoitze (L): *aRótu
Goizueta (N): bwélt^atu
Uharte Garazi (N): híyitu

1829. Mapa: dar vuelta al heno / tourner le foin / turn the hay over (to)

GALDERA: 42050

	buelta eman
	bueltea emon
	buelta(t)u
	itzuli
	jiratu
	jiraman
	biratu
	barreatu
	hi(g)itu
	erain
	arrotu
	irauli
	astindu
	ihaurri
	ungüatü

- Idortzen dagoela, belarrari buelta emateari nola esaten zaion bildu da.

Azkoitia: *Belár-jiratzié... “Buélta emán” e bai, báñe ámen ez. Amen “jiráu”. “Buélta emán”, mendíre o...*

Getaria: *Belárre zabáldu lénbizi ebákitakuán ta géo zabálian dolá, belárre arrótu... Eskúberiakín bíldu ta arrótu txárdanguakñ.*

Arbizu: *Sardiekin egiten da [“buélta eman”].*

Berute: *[Lehenik] bárratü; géo, buélta emén ta, géo, íllunarrén, bíldó.*

Zugarramurdi: *Itzúli. Arrasteluaikin len.*

Hendaia: *Metatxotaik bota ta gero biratu.*

Hazparne: *Ta geo bil, mailkatu ta, geo, korkoitu [“itzúli”].*

Behorlegi: *Itzultzia uzu oai puloa balin bazitín barreatzen tzitín eskuz, naiak arrasteliaekin... itzultzia, belarrai nahastia tzuzun.*

Domintxaine: *Beatzi hamar ontan, ekhia, izarrihitza yoaitian [zer tenoretan egin behar den].*